

{+αθρ(0)ισεις
syn_athr(0)isis}

ΤΑ «ΣΥΝ» ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Με πολλαπλές δυνατότητες έχει «προικοδοτήσει» την παγκόσμια αρχιτεκτονική η τεχνολογία των ηλεκτρονικών υπολογιστών, όπως αυτή εξελίσσεται τα τελευταία χρόνια: ένα κτίριο μπορεί πλέον κάλλιστα να σχεδιαστεί στην Αθήνα, να αναλυθεί κατασκευαστικά στη Βενετία και να χτιστεί τελικά στο Λος Άντζελες, ενώ καινούργια δομικά υλικά και πρωτοποριακά μηχανήματα (π.χ., τρισδιάστατα μηχανήματα κοπής) ανοίγουν νέους δρόμους, αξιοποιώντας τον «μικρόκοσμο» των υπολογιστών.

Πρόγερση των τεχνολογιών, που –μέσα από τους αλγόριθμους και τα «3D» εργαλεία– αναμένεται να αλλάξουν την αρχιτεκτονική στα επόμενα χρόνια, έδωσε η έκθεση «ΣΥΝ_ΑΘΡΟΙΣΕΙΣ» του ΤΕΕ/ΤΚΜ και της HELEXPO. Την έκθεση, που διοργανώθηκε στη Θεσσαλονίκη από τις 21 ως τις 24 Φεβρουαρίου, στο πλαίσιο της INFACOMA, εγκαινίασε ο υπουργός Μακεδονίας-Θράκης, Μαργαρίτης Τζιμμάς και προλόγισε ο διεθνούς φήμης Αμερικανός αρχιτέκτονας, Evan Douglass.

Μέσα από δέκα οθόνες, «στηριγμένες» σε μια πρωτότυπη κατασκευή με υποβλητικό φωτισμό, η οπτικοακουστική εγκατάσταση της έκθεσης παρουσίασε το έργο 10 αρχιτεκτονικών γραφείων διεθνούς εμβέλειας, κυρίως από την Ευρώπη και τις ΗΠΑ, αλλά και από τα Βαλκάνια και τη Λατινική Αμερική.

Έργα που «παίζουν» με τις τρισδιάστατες τεχνολογίες και τους αλγόριθμους, ανοίγοντας νέους δρόμους για την αρχιτεκτονική, μέσα από τα ίδια ψηφιακά προγράμματα, που χρησιμοποιούνται για τα κινηματογραφικά animation.

Τα γραφεία που παρουσίασαν το έργο τους είναι: «Biothing» με έδρα τη Νέα Υόρκη, «Emergent» (Λος Άντζελες), «Evan Douglass Studio» (Νέα Υόρκη), «Hyperbody» (TU Delft), «Minimaforms» (Λονδίνο/ Νέα Υόρκη), «Servo» (Στοκχόλμη/ Λος Άντζελες/ Νέα Υόρκη), «Sinestezia» (Βελιγράδι/ Παρίσι), «Small Architecture» (Λονδίνο), «SUBdV» (Λονδίνο/ Σάο Πάολο) και «Xefirotarch» (Λος Άντζελες).

Ο σχεδιασμός της αρχιτεκτονικής εγκατάστασης και η επιμέλεια της έκθεσης έγινε από τις αρχιτέκτονες Γιώτα Αθληνίδου, Εύα Σοπέογλου Σοφία Βυζοβίτη και Χριστίνα Σπηλιώτη.

Χορηγοί της έκθεσης ήταν οι εταιρίες ARTEMIDE ARCHITECTURAL, ALUMIL, ΜΕΤΑΞΙΩΤΗΣ, ΔΟΜΕΣ και ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΤΤΙΚΗΣ, ενώ χορηγός επικοινωνίας η εφημερίδα «Αγγελιοφόρος».

Ο κατάλογος της έκθεσης στον οποίο παρουσιάζονται τα έργα των παραπάνω γραφείων, πωλείται στα Βιβλιοπωλεία «Παπασωτηρίου».

Μ. Τζιμμάς: Πρωτοποριακή έκθεση

«Ευρηματική», «πρωτοποριακή» και «πρωτότυπη», χαρακτήρισε την έκθεση ο υπουργός Μακεδονίας-Θράκης, υπενθυμίζοντας ότι οι αρχιτεκτονικές σχολές ανέκαθεν χαρακτηρίζονταν από προωθημένες σκέψεις και ιδέες. Κατά τον κ. Τζιμμά, ότι ο κόσμος της αρχιτεκτονικής πρόσβευε και προωθούσε ήδη από 30-40 χρόνια πριν –δηλαδή η ανάγκη προστασίας της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς– σήμερα καταβάλλεται ιδιαίτερη προσπάθεια να διασφαλιστεί και να αναδειχτεί,

από κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς φορείς (όπως γίνεται για παράδειγμα στο Άγιον Όρος).

■ Τ. Κονακλίδης: Συνάντηση επιστήμης-τεχνολογίας-τέχνης

«Τόπο συνάντησης της επιστήμης, της τεχνολογίας και της τέχνης», χαρακτήρισε την έκθεση ο πρόεδρος του ΤΕΕ/ΤΚΜ, Τάσος Κονακλίδης. Όπως είπε, στη Θεσσαλονίκη παρατηρείται μέχρι σήμερα σχετική πενία στη διοργάνωση εκδηλώσεων αυτού του είδους, κάτι που το ΤΕΕ/ΤΚΜ προσπαθεί να αλλάξει μέσα από τις εκδηλώσεις του, προκειμένου το κοινό να εξοικειωθεί με την αρχιτεκτονική. Ο κ. Κονακλίδης επεσήμανε ότι η έκθεση προσφέρει στο κοινό –ειδήμον ή όχι– τη δυνατότητα να επικοινωνήσει με αρχιτέκτονες από Ευρώπη και ΗΠΑ.

Την πεποίθηση ότι οι «ΣΥΝ_ΑΘΡΟΙΣΕΙΣ» φέρνουν στο κοινό της Θεσσαλονίκης ότι πιο σύγχρονο και καινοτόμο έχει να επιδείξει η αρχιτεκτονική του 21ου αιώνα σε Ευρώπη και ΗΠΑ, εξέφρασε από την πλευρά του ο πρόεδρος της HELEXPO ΑΕ, Αριστοτέλης Θωμόπουλος. Υπενθύμισε, παράλληλα, ότι η φετινή INFACOMA άνοιξε τις πύλες της με ακόμη πιο ενισχυμένο διεθνές χαρακτήρα.

■ Το ανθρώπινο DNA και ο «μικρόκοσμος» της αρχιτεκτονικής

Πόσα κοινά μπορεί να έχουν ένας επιστήμονας που αποκωδικοποιεί το ανθρώπινο DNA ή αναλύει τα γονιδιώματα και ένας αρχιτέκτονας που μελετά τα μικρά εσωτερικά χαρακτηριστικά ενός κτιρίου, με τη βοήθεια ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή; Ίσως πολύ περισσότερα από ό,τι φαντάζεται ο ανυποψίαστος «θεατής» του έργου τους.

«Η τρομαχτική δύναμη που διαθέτει σήμερα ο αρχιτέκτονας είναι η τεράστια δυνατότητά του να διεισδύει ακόμη και στα μικρότερα στοιχεία της ανάλυσης, μέσω ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή. Η υπόσχεση προς τους νέους αρχιτέκτονες είναι ότι θα έχουν πολύ περισσότερες δυνατότητες και ευκαιρίες για τον προγραμματισμό και την ανάπτυξη του χώρου, χάρη στην τεχνολογία», είπε χαρακτηριστικά –προλογίζοντας την έκθεση– ο Evan Douglass, πρόεδρος της Προπτυχιακής Σχολής Αρχιτεκτονικής, στο περίφημο Pratt Institute της Νέας Υόρκης και διευθυντής των Αρχιτεκτονικών Γκαλερί στο Πανεπιστήμιο Columbia και επικεφαλής του τεχνικού γραφείου Evan Douglass Studio.

Η «νέα» αρχιτεκτονική μπορεί να έχει σημαντικές συνέπειες στην καθημερινότητα, μέσω της μαζικής παραγωγής πρωτότυπων μονάδων σε διάφορες παραλλαγές («mass customization» – «μαζική εξατομίκευση»): με τη βοήθεια της τεχνολογίας, μπορεί να προκύψει «μια μονάδα κατασκευής τόσο μαγική και θεματική, που όταν παραχθεί μαζικά, μπορεί να έχει εντυπωσιακά αποτελέσματα».

■ «Όχι» στην ομογενοποίηση της αρχιτεκτονικής

Πάντως, αν και δηλώνει υπέρμαχος της χρήσης της νέας τεχνολογίας, ο κ. Douglass δεν δέχεται την έλλειψη σεβασμού απέναντι στα διακριτικά

στοιχεία ενός πολιτισμού και τις μνήμες του λαού του, ενώ απορρίπτει τη θέση που ενστερνίζονται πολλές αρχιτεκτονικές σχολές, ότι αυτό που έχει σημασία είναι το μέλλον και άρα μπορούμε να ξεχάσουμε το παρελθόν.

Κατά τον κ. Douglas, ακόμη και οι μεγάλοι καθεδρικοί ναοί του παρελθόντος μπορεί να κρύβουν «μυστικά» για το σήμερα και το αύριο της αρχιτεκτονικής. Ο ίδιος λέει «όχι» στην «ομογενοποίηση» της αρχιτεκτονικής, υπό την πίεση της αναγκαστικής επιτάχυνσης της κατασκευαστικής δραστηριότητας (σε χώρες, π.χ., όπως η Κίνα ή το Ντουμπαί).

Αντίθετα, η Ελλάδα διαθέτει –κατά τον κ. Douglas– «μερικά από αυτά τα καταπληκτικά κτίρια, που αποκαλούμε “ποίηση της αρχιτεκτονικής”».

Ο Αμερικανός αρχιτέκτονας επεσήμανε, εξάλλου, την αξία της πρωτότυπης σκέψης. «Σε έναν κόσμο που βάλλεται από περιβαλλοντικές, ιδεολογικές και πολιτικές προκλήσεις, η δυνατότητα να σκέφτεται κάποιος “έξω από το κουτί” είναι πολύ σημαντική», είπε χαρακτηριστικά, επισημαίνοντας ότι δεν πρέπει ποτέ να υποτιμάται η αξία του «δημιουργικού κεφαλαίου» μιας χώρας.

«Η αρχιτεκτονική δεν αφορά μόνο την ευχαρίστηση και το ευ ζην, αλλά και τον ανθρωπισμό. Όλοι σήμερα βιώνουμε μια περιβαλλοντική πρόκληση στον κόσμο και το θέμα είναι πώς θα ανταποκριθεί η αρχιτεκτονική σε αυτήν την πρόκληση», υπογράμμισε και εξέφρασε την πεποίθηση ότι «τα κτίρια είναι σαν τα βιβλία. Δεν είναι στατικά με την έννοια του αδρανούς: όταν είναι σχεδιασμένα όμορφα, μπορούν να “αντηχούν” θετικά για απεριόριστο διάστημα». Χορηγοί της έκθεσης ήταν οι εταιρίες ARTEMIDE ARCHITECTURAL, ALUMIL, ΜΕΤΑΞΙΩΤΗΣ, ΔΟΜΕΣ και ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΤΤΙΚΗΣ, ενώ χορηγός επικοινωνίας η εφημερίδα «Αγγελιοφόρος».

■ Αρχιτεκτονική: τεχνική και τέχνη καθαρά πολιτική

Η Αρχιτεκτονική, αν και δεν της αναγνωρίζεται, είναι τεχνική και τέχνη καθαρά πολιτική κι αυτό γιατί έχει τη δυνατότητα να αλλάξει το χώρο και τις συνθήκες της ζωής μας. Αυτή είναι η αντίληψη του Evan Douglas, που θέλει την Αρχιτεκτονική να κάνει «γενναία» βήματα στο σήμερα, ούσα όμως κιβωτός και φορέας του παγκόσμιου πολιτισμικού πλούτου και μέγας μύσσης μίας διεθνούς κληρονομιάς (τα πιο μύχια μυστικά της οποίας αποκωδικοποιούνται και εξερευνούνται με τη σύγχρονη ψηφιακή τεχνολογία, τη τεχνολογία των ηλεκτρονικών υπολογιστών).

Τα παραπάνω ήταν μόνο μία πρόγνωση των όσων ανέπτυξε ο γνωστός Αμερικανός αρχιτέκτονας, στην διάλεξη με θέμα «Digital Alchemy» ή «Ψηφιακή Αλχημεία», που έδωσε στις 22/2/08 στην Πολυτεχνική Σχολή του Α.Π.Θ. και στο πλαίσιο των ΣΥΝ_ΑΘΡΟΙΣΕΩΝ, με διοργάνωση του ΤΕΕ/ΤΚΜ και του Τμήματος Αρχιτεκτόνων.

Ο Douglas, μέσα από αναφορές σε έργα του, μίλησε για μία Αρχιτεκτονική που σέβεται το παρελθόν, εξερευνά και τις πιο κρυφές λεπτομέρειες της αρχιτεκτονικής δημιουργίας και τις εντάσσει,

μέσα από σύγχρονο βλέμμα στη δημιουργία της εποχής μας, αξιοποιώντας τις τεράστιες δυνατότητες των τεχνολογιών αιχμής, είτε σε ότι αφορά το σχεδιασμό καθαυτό, είτε σε ότι αφορά τη χρήση νέων υλικών.

Ο Douglas μίλησε για μια διερευνητική, διεισδυτική στα πράγματα Αρχιτεκτονική, που πρώτα και πάνω απ’ όλα προσπαθεί να περάσει ένα μήνυμα. Για μια Αρχιτεκτονική «εύπλαστη», «ρευστή», «προσαρμόσιμη» στα μάτια του καθενός, για μια Αρχιτεκτονική που θέλει να επικοινωνήσει με το κοινό, με τον κάθε ένα χρήση, για μια Αρχιτεκτονική διαδραστική.

Αυτή η Αρχιτεκτονική, δεν φοβάται να περπατήσει στα πεδία άλλων επιστημών και χώρων, να δανεισθεί ιδέες και εικόνες από το σημαντικό άπειρο, από το μικροσκόπιο της Γενετικής, να φέρει μέσα από βοτανικές συνθέσεις στο επίκεντρο της συζήτησης το μεγάλο ζήτημα του περιβάλλοντος. Χαρακτηριστικά μάλιστα είπε ότι «τα κτίρια θα πρέπει να είναι σαν φυτά, ζωντανά, να δέχονται και να εκπέμπουν ενέργεια».

Για τον Douglas, η Αρχιτεκτονική, η Κατασκευή (engineering) και η Τέχνη δεν μπορούν να λειτουργούν ξεχωριστά. Απαιτείται λοιπόν κοινό πνεύμα, για να προκύψει ουσιαστική δημιουργία, η οποία ολοκληρώνεται μόνο με τη συμμετοχή του κοινού.

■ Η αρχιτεκτονική ταξιδεύει

Σε αυτή την ομαδική δημιουργική προσπάθεια, η τεχνολογία επιτρέπει να ξεπεραστούν οι γεωγραφικοί περιορισμοί έτσι ώστε πλέον σήμερα συμμετοχή σε ένα έργο μπορούν να έχουν μηχανικοί και τεχνικά γραφεία από διαφορετικά σημεία του πλανήτη. Η Αρχιτεκτονική σαν σύλληψη και εφαρμογή, μπορεί πια και «ταξιδεύει».

Εκεί που ο Douglas έχει στρέψει τη προσοχή του, είναι η δημιουργία επιφανειών με το σχεδιασμό και τη κατασκευή συναρμολογούμενων συνθέσεων από μονάδες /στοιχεία (modules) που αναπαράγουν τον εαυτό τους δημιουργώντας ένα pattern, ένα σχέδιο – φορέα ενός ορισμένου μηνύματος. Οι επιφάνειες αυτές είναι σχήματα, χρώματα, φως, ήχο.

■ «Ρέουσες» κατασκευές

Αυτές οι «ρέουσες» κατασκευές αποτελούν πρόκληση για τη φαντασία του χρήστη, που έχει τη δυνατότητα, νοητικά, να μεταλλάξει το θέμα. Ο θεατής «μπαινεί» κατά μία έννοια στο δημιουργήμα και αυτό, με τη σειρά του, τον ακολουθεί. Άλλωστε, στις σκέψεις του Douglas είναι και η χρήση της ρομποτικής έτσι ώστε πραγματικά να δοθεί κίνηση στο αρχιτεκτονικό.

Τον ομιλητή προλόγισε ο πρόεδρος του Τμήματος Αρχιτεκτόνων στις Πολυτεχνικές Σχολές του Α.Π.Θ. καθηγητής Νίκος Καλογήρου.

Την επιμέλεια των εκδηλώσεων είχαν οι αρχιτέκτονες: Γιώτα Αθληνίδου, Βίκυ Παπαγεωργίου και Κυριακή Πετρίδου.

